

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА

ЗАТВЕРДЖЕНО
Голова приймальної комісії
Руслан БЛОСКУРСЬКИЙ

ПРОГРАМА
вступного іспиту до аспірантури
з німецької мови

Чернівці – 2024

Програма обговорена і схвалена на засіданні кафедри
іноземних мов для гуманітарних факультетів
19 квітня 2024 р., протокол № 9

*Завідувач кафедри
іноземних мов для
гуманітарних факультетів*

доц. Наталія ГОЛОВАЦЬКА

Програма затверджена Вченою радою
факультету іноземних мов
11 квітня 2024 р., протокол № 3

*Голова Вченої ради
факультету іноземних мов*

проф. Ірина ОСОВСЬКА

Вступ

Запропонована програма - це конкретизація положень і вимог для підготовки до вступу в аспірантуру та складання іспиту з іноземної мови-здобувачам вченого ступеня доктора філософії (PhD) у відповідній галузі наук.

Враховано позитивний досвід розробки робочих програм аспірантського курсу з відповідної іноземної мови (англійської, німецької, французької), взято до уваги всі пропозиції та зауваження щодо удосконалення існуючої (чинної) програми.

Питання до вступного іспиту в аспірантуру з німецької мови

I. Читання та письмовий переклад загальнонаукового тексту.

II. Реферування наукової статті.

III. Бесіда за темою:

1. Lebenslauf.
2. Tschernowitzer Nationaluniversität.
- 3.Über Berufe.
4. Die wissenschaftliche Arbeit.
5. Die Ukraine.
6. Kyjiw.
7. Tscherniwzi. Zur Geschichte der Stadt.
8. Deutschland.
9. Die größten Städte Deutschlands.
10. Eine Reise.
11. Vademekum für ausländische Touristen
12. Hotel.
13. Mahlzeiten.
14. Auf dem Postamt.
15. Kaufhaus.
16. Medien: Buch, Presse, Rundfunk, Fernsehen und Internet.
17. Umweltschutz.

Навчальний граматичний матеріал з німецької мови

1. Часові форми дієслова. Дієслова з відокремлюваними та невідокремлюваними префіксами. Дієслівне керування. Модальні дієслова.
2. Відмінювання іменників (сильна, слабка відміна). Утворення множини іменників. Прийменники з давальним, знахідним, давальним і знахідним, родовим відмінками.
3. Прикметник, ступені порівняння прикметників, відмінювання прикметників (слабка, сильна, змішана відміна).
4. Займенники: особові, вказівні, присвійні, їх відмінювання. Зворотний займенник "sich".
5. Сполучники сурядності, що впливають на порядок слів у реченні і що не впливають на порядок слів у реченні. Парні сполучники, парні прийменники, їх переклад.
6. Пасивний стан: 5 часів пасиву. Модальні дієслова з інфінітивом пасивом. Трансформації актив-пасив, пасив-актив, переклад. Результативний пасив.
7. Залежний інфінітив. Інфінітивні групи. Інфінітивні конструкції, їх переклад.
8. Дієприкметник. Означення, виражене дієприкметником I і II. Дієприкметникові та дієприслівникові групи та їх переклад. Поширене означення. Дієприкметник I з "zu" як означення, переклад таких конструкцій.
9. Підрядні речення : додаткові, підметові, причини, мети. Підрядні речення: умови (з сполучником і безсполучникові), модальні, допустові.
10. Підрядні речення: часу (узгодження часів), означальні. Відмінювання відносних займенників.
11. Конструкція lassen, sich lassen + інфінітив. Сполучення знахідного відмінка з інфінітивом, переклад.
12. Кон'юнктив у самостійних реченнях. Кон'юнктив в умовних реченнях, їх переклад.
13. Лексичні, граматичні та синтаксичні особливості перекладу науково-технічної літератури.

Додаткові запитання до співбесіди :

1. Яка тема Вашого майбутнього дисертаційного дослідження?
2. Чим зумовлений вибір теми Вашого майбутнього дисертаційного дослідження?
3. Який напрям Вашого майбутнього дисертаційного дослідження?
4. Чи маєте Ви публікації у фахових виданнях? Назвіть їх.
5. Чи брали участь у науковій діяльності до вступу до аспірантури?
6. У яких науково-практичних конференціях Ви брали участь?
7. Яка була тема Вашої магістерської роботи?
8. Якими знаннями, вміннями, навичками Ви оволоділи під час навчання в магістратурі?
9. У якій установі (організації) Ви працюєте? Яку посаду обіймаєте?
10. Що входить до Ваших посадових обов'язків?

Рекомендована література

Базова (основна) література

1. Menschen im Beruf. Bewerbungstraining. München. Hueber Verlag, 2021. 80 S.
2. Aspekte neu. Mittelstufe Deutsch. Lehrbuch mit Audio-CD. C1. Stuttgart: Ernst Klett Sprachen, 2017. 208 S.
3. Aspekte neu. Mittelstufe Deutsch. Arbeitsbuch mit Audio-CD. C1. Stuttgart: Ernst Klett Sprachen, 2017. 184 S.

Допоміжна література

1. Deutsch als Fremdsprache Grammatik aktiv. Verstehen. Üben. Sprechen. Berlin: Cornelsen, 2017. 312.
2. Практикум з сучасного німецького правопису: навч. посібник (нім. мовою) / Укл. Кійко С.В., Кійко Ю.Є., Кудрявцева О.Д. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т імені Юрія Федьковича, 2020. 160 с.
3. PONS Praxis-Grammatik Deutsch als Fremdsprache: Ideal zum Lernen, Üben und Nachschlagen. Mit extra Online-Übungen. Pons GmbH, 2019.
4. Найдеш О. В., Томнюк Л. М. Übungsbuch der deutschen Grammatik: Tests und Übersetzungen (für das 2. Studienjahr): [навч.-метод. посіб.]. Чернівці : Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, 2022. 135 с.

Інформаційні ресурси

<https://www.deutschland.de/>

<https://www.bundestag.de/grundgesetz>

http://www.bundesregierung.de/Webs/Breg/DE/Startseite/startseite_node.html#

<http://www.justiz.de/onlinedienste/rechtsprechung/index.php>

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВСТУПНОГО ІСПИТУ З НІМЕЦЬКОЇ МОВИ

Вступний іспит до аспірантури з німецької мови – це перевірка рівня знань, навичок і вмінь аспірантів та здобувачів, який забезпечує необхідну для фахівця комунікативну спроможність у сферах професійного та ситуативного спілкування в усній і письмовій формах. Темп монологічного та діалогічного мовлення здобувача повинен бути 200-250 слів на хвилину. Рівень навичок монологічного мовлення здобувачів має забезпечувати їм можливість самостійно готувати повідомлення про проблему, мету, методи та засоби дослідження, експеримент, обробку даних, висновки та інші аспекти наукової роботи. Вступний екзамен з німецької мови передбачає перевірку та оцінку сформованості у майбутніх аспірантів мовної, комунікативної, країнознавчої компетенцій, здатності та готовності реалізувати здобуті знання та вміння у майбутній науковій діяльності у відповідній галузі науки. На вступному іспиті здобувачі повинні продемонструвати вільне володіння німецькою мовою в її усній та письмовій формах на базі здобутого раніше лексичного запасу в обсязі біля 4500 лексичних одиниць. Здобувачі повинні володіти лексичною, граматичною та орфоепічною нормами німецької мови, вміти правильно реалізувати цю норму в різних видах майбутньої наукової мовленнєвої діяльності та в різних комунікативних ситуаціях, вміти аргументовано на основі здобутих раніше знань висловлювати свою точку зору в усній та письмовій формах по суспільно-політичним, науковим та фаховим проблемам.

Типова програма з німецької мови у вищих навчальних закладах України розрахована на досягнення рівня володіння мовою B2, який є стандартом для ступеня спеціаліста немовних вузів. Рівень володіння мовою B2 включає в себе професійні комунікативні компетенції, які складаються із загальних мовленнєвих умінь, мовних знань соціолінгвістичної та прагматичної компетенції, і які здобувач повинен мати для успішного складання вступного екзамену до аспірантури з німецької мови як іноземної:

Говоріння. Діалогічне мовлення • реагувати на основні ідеї та розпізнавати суттєво важливу інформацію під час детальних обговорень, офіційних перемовин, лекцій, бесід, що пов'язані з майбутнім навчанням в аспірантурі та науковим дослідженням • чітко аргументувати відносно актуальних тем в академічному та професійному житті (в семінарах, дискусіях, переговорах, наукових семінарах, тощо) • поводитись адекватно у типових світських, академічних і професійних ситуаціях (у наукових конференціях, перервах на каву, вечірках, тощо) • реагувати на телефонні розмови, які виходять за межі типового спілкування • телефонувати з конкретними цілями академічного і професійного характеру, висловлювати думки щодо змісту автентичних радіо- і телевізійних програм, пов'язаних з академічною та професійною сферами • реагувати на оголошення, доволі складні повідомлення та інструкції в академічному і професійному середовищах, адекватно реагувати на позицію/точку зору співрозмовника • виконувати широку низку мовленнєвих функцій і реагувати на них, гнучко користуючись загальноживаними фразами.

Монологічне мовлення • виступати з підготовленими індивідуальними науковими презентаціями щодо широкого кола тем академічного та професійного спрямування • продукувати чіткий, детальний монолог з широкого кола тем, пов'язаних зі спеціальністю та науковим дослідженням • користуватися базовими засобами зв'язку для поєднання висловлювань у чіткій, логічно об'єднаний науковий дискурс.

Читання: • розуміти автентичні тексти, пов'язані з науковим дослідженням та спеціальністю, з підручників, газет, популярних і спеціалізованих наукових журналів та інтернет-джерел • визначати позицію і точки зору в автентичних текстах, пов'язаних з науковим дослідженням • розуміти намір автора наукового тексту і комунікативні наслідки висловлювання (наукових статей, анотацій, звітів, тощо) • розуміти деталі у доволі складних наукових матеріалах, інструкціях, специфікаціях • розуміти автентичну академічну та професійну кореспонденцію (листи, факси, електронні повідомлення, тощо).

Письмо: • реферувати зрозумілі деталізовані тексти різного спрямування, пов'язані з особистою, професійною та науковою сферами • писати у стандартному форматі деталізовані завдання і звіти, пов'язані з науковим дослідженням • готувати і продукувати наукову та професійну кореспонденцію • писати з високим ступенем граматичної коректності анотації, статті, повідомлення, тощо • заповнювати бланки для академічних та професійних цілей з високим ступенем граматичної коректності • користуватися базовими засобами зв'язку для поєднання висловлювань у чіткій, логічно об'єднаний дискурс

- виконувати цілу низку мовленнєвих функцій та реагувати на них, гнучко користуючись загальноповживаними фразами.

Мовна компетенція. Майбутні аспіранти повинні мати робочі знання: • граматичних структур, що є необхідним для гнучкого вираження відповідних функцій та понять, а також для розуміння і продукування широкого кола текстів в академічній та професійних сферах • правил німецького синтаксису, щоб дати можливість розпізнавати і продукувати широке коло текстів в академічній та професійній сферах • мовних форм, властивих офіційному та розмовному регістрам академічного та професійного мовлення • широкого діапазону словникового запасу (у тому числі наукової термінології), що є необхідним в академічній та професійній сферах.

Вступний екзамен до аспірантури з німецької мови як іноземної складається з трьох питань.

СТРУКТУРА ОЦІНКИ І ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ ПІДГОТОВЛЕНOSTІ ВСТУПНИКІВ

Критерії оцінювання відповіді на ПЕРШЕ ПИТАННЯ

ЗАРАХОВАНО – під час відповіді на питання здобувач демонструє вільне володіння іноземною мовою незалежно від тематики ситуації, запропонованої у білеті для перекладу статті та загальних характеристик обраної наукової теми дисертації; робить адекватний переклад іншомовного тексту з фаху. Вступник демонструє повне / достатнє розуміння ситуації та статті, належним чином підтримує діалог, описує деталі, вільно оперує фактологічною джерельною базою, володіє відповідною науковою термінологією; ґрунтовно відповідає на додаткові питання; висловлює власне бачення повними граматично коректними та зв'язними реченнями, реагує засвідчуючи високий рівень мовних компетенцій, які відповідають міжнародній шкалі на рівні B2, C1 чи C2.

НЕ ЗАРАХОВАНО – здобувач не може зробити переклад наукової статті, недостатньо розкриває зміст питань фахової спеціалізації, або ж не відповідає на питання взагалі; демонструє фрагментарну обізнаність з науковою літературою, поверхнево обізнаний з науковою термінологією, не обізнаний з науковими парадигмами сучасних наукових досліджень.

Критерії оцінювання відповіді на ДРУГЕ ПИТАННЯ

ЗАРАХОВАНО – під час відповіді на питання здобувач демонструє вільне володіння іноземною мовою незалежно від тематики ситуації, запропонованої у білеті для анотації тексту та загальних характеристик обраної наукової теми дисертації. Вступник робить адекватну анотацію, а також демонструє правильне розуміння іншомовного тексту з фаху; здатний виправляти зроблені при анотуванні помилки; має добре розуміння ситуації та тексту, підтримує діалог, описує деталі, добре оперує фактологічною джерельною базою, володіє відповідною науковою термінологією; відповідає на додаткові питання; реагує засвідчуючи добрий рівень мовних компетенцій, які відповідають міжнародній шкалі на рівні B2, C1 чи C2.

НЕ ЗАРАХОВАНО – здобувач не повністю подає адекватну анотацію / не може зробити анотацію тексту наукового характеру, не відповідає на питання фахової спеціалізації; погано орієнтується в науковій термінології; не обізнаний з науковими парадигмами сучасних наукових досліджень.

Критерії оцінювання відповіді ТРЕТЄ ПИТАННЯ

ЗАРАХОВАНО – здобувач представляє усне повідомлення на одну з вивчених тем (15-20 речень) у природному розмовному темпі, достатньо добре / ґрунтовно висвітлює питання фахової спеціалізації, аргументуючи їх покликаннями на спеціальну літературу; виявляє поглиблене розуміння особливостей співвідношення мови/літератури й людини; вільно оперує фактологічною джерельною базою, володіє відповідною науковою термінологією; ґрунтовно відповідає на додаткові питання.

НЕ ЗАРАХОВАНО – здобувач не може представити усне повідомлення на одну з вивчених тем, або ж допускає багато помилок у мовленні, не може вести усну бесіду наукової та фахової спеціалізації, не відповідає на питання фахової спеціалізації; погано орієнтується в науковій термінології.